

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.пс.н. Соня Карабелова

по конкурс за „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2 Психология (Трудова и организационна психология) за нуждите на Международното висше бизнес училище, обявен в Държавен вестник бр. 8 от 28.01.2025г.

Основание за изготвяне на становището: Заповед № 032 от 31.03.2025 г. на Ректора на МВБУ.

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

В конкурса участва един кандидат: гл. ас. д-р Ирина Топузова в Международно висше бизнес училище.

Ирина Топузова завършва бакалавърска и магистърска степен към специалност „Психология“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ съответно през 2007 и 2010 г. със специализация по Юридическа психология. През 2016 г. защитава успешно дисертация и придобива образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.2. Психология (Психология на труда и професионална психодиагностика).

От 2007 г. до 2015 г. Ирина Топузова работи като административен ръководител на офиса на Декана във Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2016 г. е назначена за асистент по ПН 3.2. Психология (Трудова и организационна психология) към катедра „Психология“ във ФФ на ЮЗУ. От 2018 до м. ноември 2021 г. е главен асистент в същата катедра. От м. ноември 2021 г. до момента е главен асистент в Международното висше бизнес училище.

2. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД

За участието си в конкурса гл. ас. д-р Ирина Топузова представя хабилитационен труд – монография: „Организационна култура и лидерство. Културен лидерски код“. Трудът отговаря на всички изисквания за монография и **напълно съвпада с тематиката**

на обявения конкурс. Това ми дава основание да направя извода, че **гл. ас. д-р И. Топузова** изпълнява изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в МВБУ.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“.

Гл. ас. д-р Ирина Топузова представя справка със съответен доказателствен материал. От справката става ясно, че д-р И Топузова *изпълнява минималните национални изисквания* съгласно с Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (изменение и допълнение ДВ бр. 15 от 19.02.2019 г., таблица 1, Област 3. Социални, стопански и правни науки, 3.2. Психология). По конкретно: за група А, Б и В, съответно показател 1, показател 2 и показател 3 тя има необходимите 150 точки, тъй като притежава степента „доктор“, която носи 50 т., а също така представя хабилитационен труд, който носи 100т. Група Г (П4 до П10) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ поставя изискване за публикациите за доцент, според което кандидатът трябва да има най-малко 200 точки. Въз основа на представената справка от д-р И. Топузова нейните публикации носят 248,05 т. Също така според Правилника, кандидатът за доцент трябва да има и 50 т. от цитирания. Справката за цитиранията, представена от гл. ас. д-р Ирина Топузова, показва цитирания, които се равняват на 165 т.

4. ПУБЛИКАЦИИ

Гл. ас. д-р И. Топузова представя справка с научните трудове по темата на конкурса, която показва следното: две монографии по темата на конкурса; една глава от колективна монография, публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“; една самостоятелна студия в реферирано списание; една студия в съавторство в реферирано и индексирано списание; 6 статии в реферирани списания (4 на български и 2 на английски език), като три от тях са самостоятелни и 3 в съавторство; 2 статии в съавторство в реферирани и индексирани списания в световните бази данни; 2 статии на английски език, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация в съавторство.

Представените от кандидатката научни трудове не повтарят такива от предишни процедури за придобиване на научно звание и академична длъжност.

5. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И НАУЧНИ ПРИНОСИ

Представените от гл. ас. д-р Ирина Топузова научни публикации са изцяло в проблематиката на обявения конкурс.

Ще обърна специално внимание на основната монография: „Организационна култура и лидерство. Културен лидерски код“, която е в интерпретативните рамки на културните особености на организациите и лидерските практики. Фокусът е върху теоретично обосноваването и установени оптимални комбинации между културните профили на организациите и специфичните лидерски стилове и в идеални условия могат да следват логически предсказуем модел. Авторката въвежда понятието културен лидерски код, като дефинира неговата същност, значение и историческо развитие. Изяснени са основните процеси на формиране на културния лидерски код и въздействието му върху организационната ефективност. Интерпретацията е свързана със специфични ситуации, при които несъответствието между доминиращата организационна култура и избрания лидерски подход може да бъде неизбежно и дори функционално за справяне с конкретни предизвикателства.

Описани са методологията за създаване на типологията на културните лидерски кодове, методите и подходите за класификацията и диференциацията им. Също така са представени различни типове културни лидерски кодове. Всичко това позволява по-прецизно разбиране на връзките между културните особености и лидерските практики в различни организационни контексти, като е подчертана ролята на специфичните параметри, които определят ефективността на лидерските интервенции. Допълнително културните лидерски кодове се интерпретират в контекста на межкултурните различия въз основа на теоретичния и емпиричен модел на Х. Хофстеде в рамките на ефекта на националните културни особености върху лидерските практики.

Разглеждани са специфичните измерения на културния лидерски код и личностните особености на лидерите, които влияят върху процесите на адаптация и развитие. Направен е анализ на възникването и адаптацията на културните лидерски кодове в частния и публичния сектор и по-специално в условията на криза и организационна трансформация. Подчертано е значението на интегративния подход към управлението на организационната култура чрез адаптивни лидерски интервенции.

Монографията показва, че реалните организационни условия изискват гъвкави и иновативни решения, способни да отговорят на сложността и динамиката на съвременната среда.

В останалите публикации се третираат основни въпроси за психологическите измерения на организационната ефективност, кариерното израстване, управлението на мотивацията и по-специално модел за мотивационна диагноза в университетска среда. В такъв аспект са и публикациите, ориентирани към изследване организационната привързаност в онлайн и физическа среда, стратегии за справяне със стреса, практики за управление на човешките ресурси в академична среда. Всичко това е показател и за научно-приложния характер на публикациите, които могат да се приемат и като принос за разработване на програми за повишаване на мотивацията и организационната ефективност.

Публикациите показват, че д-р Ирина Топузова се утвърждава като безспорен и компетентен учен със собствено присъствие в науката.

Напълно приемам приносите на гл. ас. д-р И. Топузова, които могат да бъдат допълнени и обобщени по следния начин.

1. Представените научни трудове характеризират д-р И. Топузова като изследовател с подчертан интерес не само към теоретичните анализи, емпиричните изследвания, но и към практико-приложните аспекти на работата. Основният принос в тези публикации е свързан с обогатяване на теоретико-приложните и методологически аспекти на подходите за дефиниране и оценка на културния лидерски код.
2. Обща характеристика на научните публикации е интерпретацията на идеите и понятията в три мета обекта на психологическото познание: теория, метод и експеримент в смисъла на практическо действие.
3. Всяка от публикациите е свързана с реално съществуващ значим обект или принцип на психологическата наука. Вграждането в изследователската дейност на непоклатимата взаимовръзка теория-метод-действие е важен признак за методологическа грамотност.
4. Публикациите кореспондират достоверно както с научните постижения на психологията, така и с човешките практики на здравия разум.

5. Натрупаната фактология в множество изследвания рефлектира върху различни области на трудовата и организационна психология.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гл. ас. д-р **Ирина Топузова** отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и на правилниците за неговото приложение както в страната, така и в Международно висше бизнес училище. Цялостното творчество на д-р И. Топузова предлага обстоен, системен и задълбочен анализ на постиженията в сферата на трудовата и организационната психология, пречупени през оригиналната интерпретация на авторката.

В резултат на високата оценка на научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Ирина Топузова категорично подкрепям избирането ѝ за „доцент“ по професионално направление 3.2. Психология (Трудова и организационна психология) в Международно висше бизнес училище.

30.04.2025 г.

гр. София

Рецензент:

(проф. д.пс.н. Соня Карабельова)